

THE SWEDISH INSTITUTE
OF INTERNATIONAL AFFAIRS

En global logik utmanas

- Den dominerande logiken efter det kalla kriget att handel och ökad integration leder till utveckling och fredlig samvaro.
- Detta *globaliseringsparadigm* utmanas av en *geopolitisk* logik med fokus på konkurrens mellan stater och politiska system.
- Det nationella intresset styr. Kontroll över råvaror, teknologi, och logistikflöden.
- Den liberala världsordningen ifrågasatt, respekt för demokrati, MR, internationell rätt och multilaterala lösningar utmanas.

ger vika för en ny verklighet

- Rysslands krig, Xi Jinpings framväxt, ifrågasättande av regelbaserad ordning, auktoritära samhällsystems återkomst.
- Militärt våld och hybridhot i samspel med klimatförändringar, miljöförstöring, migrationsflöden har skapat en giftig cocktail.
- Har förvärrat inflation, livsmedelsförsörjning, energiförsörjning, klimatarbetet, folkrätt, det multilaterala systemet & institutioner.
- Global handel fortsatt stark men flödena regionaliseras, re-shoring, de-coupling och kamp om standarder.

Rysslands krig i Ukraina

- Största militära aggressionen i Europa sedan det andra världskriget.
- Av världens största kärnvapenmakt och en permanent medlem i säkerhetsrådet.
- En attack mot den europeiska säkerhetsordningen, den globala regelbaserade ordningen & mot öppna, demokratiska samhällen.
- Koppling till interna förhållanden i Ryssland, en kris som är långvarig, strukturell och systemisk.

Konsekvenser för Europa

- Krisen definierar vad Europa är. *Dödsstöten för a Europe whole free and at peace? Eller en renässans för ett fritt och enat Europa, där Ryssland på längre sikt också kan ta del?*
- Den västliga responsen på den ryska aggressionen har hittills varit mer enad och mer långtgående än någon kunnat räkna med.
- Men, ställer höga krav på enighet, robusthet och beslutsamhet hos EU, USA och den transatlantiska länken.
- Energikrisen i vinter det första verkligen testet och i södra Europa vacklar man...

USA i det globala systemet

- Har fortsatt tre avgörande fördelar: största, mest innovativa och produktiva ekonomin, den viktigaste valutan och världens största försvarsmakt.
- Fortsatt starka incitament att utnyttja sin dominerande position för att upprätthålla ett öppet ekonomiskt system, förse världen med säkerhet och dra stor egen ekonomisk nytta.
- Kan den förstärkande logiken handel, pengar och säkerhet fortsatt ge globalt överläge trots den gradvis nedgången? Allt fokus därför på den globala kraftmätningen med Kina.

USA utmanas

- Mycket utmanar bilden av USA som hegemon, Trumps isolationism och auktoritära drag, djup politisk polarisering, Covid-hantering, uttåget ur Afghanistan, en åldrande Biden.
- Kriget i Ukraina har omdefinierat detta. Finns åter fokus på omvärlden och USA:s roll som ledare för den transatlantiska alliansen, inte bara på inrikesfrågorna.
- Aktivt och konkret politiskt och militärt stöd till Ukraina. Men den övergripande rivaliteten för Washington är med Kina och de krav denna ställer på amerikansk politik.

Europa förändras

- Unikt snabba förändringar i säkerhets- och försvarspolitiken.
- Säkerhetspolitisk upprustning. Skärpta skrivningar i den Strategiska kompassen, helt nytt tonläge i många medlemsstater.
- Försvarspolitisk upprustning. Fler länder mot 2% av BNP i försvarsutgifter. Tysklands ökning med 100 miljarder euro. Scholz.
- EU har accelererat sin försvarspolitiska dimension med aktivt stöd av den nya fredsfaciliteten och planer på gemensam försvarsindustriell upphandling.

Ett nytt Europa?

- Ändrade roller när Öst- och Centraleuropa har tagit ledningen, tex vad gäller stöd till Ukraina och visumfrågan för ryska medborgare. Västeuropa i ett mer defensivt läge.
- Enigheten pga starkt amerikanskt tryck och att de som hittills bär de största kostnaderna (vad gäller stöd, migrationsströmmar och handelseffekter) också mest aktivt stödjer politiken.
- EU:s försvarspolitiska integration nu till stor del fyllt den yta som Lissabonfördraget tillåter och att vidare samarbete måste ske utanför detta ramverk eller i ett uppdaterat sådant.

Kinas prioriteringar

- Regimsäkerhet det överordnade målet. Sker genom nationalism, indoktrinering, repression och ekonomisk utveckling.
- Eftersträvar stabilitet i närområdet, men försöker också kontrollera omtvistade områden som anses tillhöra landet.
- Ekonomin har blivit mer instabil, pga handelskriget med USA och pandemin. Tillväxten har försvagats pga inhemska strukturella och ideologiska problem.
- Politiken syftar till att minska beroendet av omvärlden. Slutmålet är att stå robust mot omvärlden, och öka handlingsutrymmet i närområdet.

Kinas episka kamp

- Ser framväxten som supermakt och USA:s försök att motverka detta som den övergripande motsättningen.
- Anser att USA stagnerar och att maktbalansen ändras till Kinas fördel. Förbereder sig för en långvarig maktkamp med USA.
- Relationen med andra länder påverkas av detta. Europa bör fjärma sig från USA och bli mer självständig ekonomisk och politisk aktör.
- Ryssland viktig partner i denna kamp. Vill undvika att den ryska regimen försvagas och motsätter sig omvärldens sanktioner.

Mellanöstern

- Antalet svaga stater i regionen allt fler. Risken att dessa imploderar pga prisökningar. Regionala geopolitiska spänningar har historiskt varit grogrund för extremism och radikalisering.
- Positionering i relation till Ryssland respektive väst p.g.a. Ukrainakriget ökar sannolikheten för bl.a. militär teknologiöverföring till stater och hybridaktörer.
- Konfrontationslinjer mellan Iran och USA respektive Israel fördjupas utan ett nytt/uppdaterat kärnteknikavtal för Iran, vilket ökar risken för förvärrade proxykrig (Jemen).

Asien

- Japan, Indien, Sydkorea och Indonesien ser USA som en garant för säkerheten och vill att den regelbaserade ordningen kvarstår.
- Balansgång mellan Kinas militära makt och central handelspartner. Samarbeten runt Indo-Pacific såsom Quad har vuxit fram där maritim säkerhet är en central del.
- Japan och Sydkorea bekymrade över Rysslands och Kinas närmare relation och spänningarna runt Nordkorea.
- Kinas militärövningar runt Taiwan under sensommaren har ökat spänningarna i regionen markant.

Klimat och energi

- Förvärrad energikris & klimatkris belyser klimatomställningens geopolitiska konsekvenser. De kortsiktiga målen om energisäkerhet och stabilitet måste inkorporeras med långsiktiga klimatmål.
- Två livsnödvändiga system påverkas i hög grad av klimatförändringarna och blir mer akut: jordbrukssektorn och vattentillgången.
- Kriget i Ukraina har visat på kopplingen mellan stigande priserna på spannmål och torka och missväxt, t.ex. i Östafrika, spär på global osäkerhet, konfrontation och kamp om narrativen.

Teknik och ekonomi

- Tekniska och ekonomiska kapaciteter och beroenden idag en del av säkerhetspolitisk rivalitet.
- Omvälvande teknologier slår igenom på kort tid, t.ex. AI, kvantumberäkning och 6G. De förstärker varandra med omvälvande resultat för våra samhällen och ekonomier.
- Utspelar sig parallellt med stark utmaning av amerikansk hegemoni och rivalitet mellan USA och Kina. Denna konkurrens sker sig till stor del på det tekniska och ekonomiska området.

och koppling till geopolitik

- Tekniska revolutionen och rivaliteten pågår samtidigt som det finns stora beroenden - även mellan huvudrivalerna.
- Försörjningskedjor anpassas snabbt beroende på vilka områden som präglas av rivalitet och konflikt och vilka områden som präglas av kommers och samarbete.
- Kommer att behöva ta större geopolitiska hänsyn i utformningen av vår innovations-, handels-, marknads- och teknikpolitik samtidigt som dessa områden tydligare måste reflekteras i säkerhetspolitiska strategier.

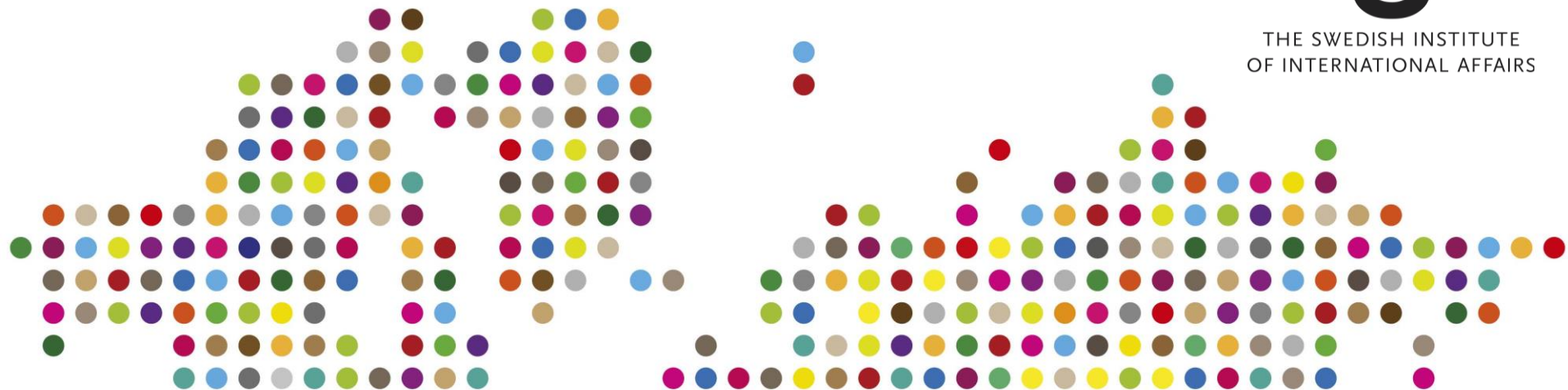
Slutsatser för Sverige

- Natomedlemskap
- Geopolitiska hänsyn i utformningen av politik och relationer.
- Ökad förståelse områden som är viktiga för vårt välstånd.

THE SWEDISH INSTITUTE
OF INTERNATIONAL AFFAIRS

www.ui.se

jakob.hallgren@ui.se

